

МОРИС СОЛАНЖ ХУДОЖНИКЪТ

Превод от неизвестен език: Борислав Николов, 1984

chitanka.info

— Ето, вижте... Пак започва — изръмжа мъжът в син комбинезон и се наведе към екрана. Жорж Перие го погледна бегло и се взря в цветните линии, подредени една до друга по цялата ширина на екрана. Четири широки линии, отговарящи на основните цветове, и едно малко мониторче... Странно, помисли си Перие, напомня малко на монитор, показващ работата на сърце. Нали сме в сърцето на центъра за прогнозиране и ръководство на научната дейност на планетата, а това сърце изглежда не съвсем здраво.

— Ето, вижте пак — мъжът в синьо беше настойчив. Перие се наведе напред. На монитора ставаше нещо. Между синята и червената линия се бе появил тънък виолетов сноп с променлив блясък. Задържа се няколко секунди и внезапно изчезна. Перие се дръпна назад.

— Това е четвъртият монитор, който включваме към централната система — изръмжа отново мъжът в синьо. Перие го гледаше очаквателно. — И все едно и също, вече 34 часа г-н Перие — добави той, очевидно припомняйки си разстоянието, което делеше началника на техническото обслужване на центъра от един специалист по нестандартни информационни проблеми.

— Следователно повреда на възпроизвеждащата техника е изключена, така ли? — произнесе Жорж Перие с приятен баритон. Беше симпатичен строен мъж с остри черти и вече прошарени слепоочия. Облечен беше в елегантен сребристосив костюм. В отговор на въпроса му мъжът срещу него само повдигна рамене.

— Всеки монитор е многократно осигурен, г-н Перие — каза просто той.

Перие кимна мълчаливо. Това му беше известно, просто по навик разглеждаше различните възможности. Методичността в начина му на работа придаваше известна суховатост на характера му, с която той малко се гордееше.

— Да, наистина. Е, благодаря ви. Ще ви помоля да останете на операторския пулт и ако има някакви изменения да ме повикате по вътрешната линия. Ще бъда при г-н Будињон. И още нещо. Нека това момче, което е дежуряло, когато за пръв път... се е появило смущението... е, да не говори много с колегите си.

— Да, г-н Перие. Той вече е под карантина, по нареждане на г-н Будињон.

Перие кимна мълчаливо и се извърна, но човекът не беше свършил.

— Кажете, г-н Перие — попита той с някаква мрачна упоритост, — възможно ли е свръхкомпютърът умишлено да подава погрешна визуална информация? — и млъкна в очакване. Перие се скова. Въпросът на въпросите беше зададен. Възможно ли е, питаше в същност този инженер, машината да действа извън програмата, възможно ли е свръхкомпютърът, който осигурява цялата научна и техническа дейност на планетата, да започне да подава такава информация, която да изведе от равновесие контролните системи? Да, а. Ето ти въпрос.

— Вижте, г-н...

— Марлан — подсказа човекът.

— Марлан. Точно това трябва да установя. На теория е невъзможно, на практика никога и никъде не се е случвало. И двамата сме инженери и струва ми се е неподходящо да се поддаваме на някакви... мистични идеи. Лично аз съм по-скоро склонен да отдам този странен ефект на някаква атипична грешка в програмата, от тези които не се отстраняват от контролните системи. Но ще видим. А сега, позволете...

Човекът кимаше в знак на съгласие и Перие вече се отдалечаваше към другия край на коридора. Един такъв дълъг неонов коридор, който обикаляше цялата сграда на Големия глупак — както наричаха центъра за прогнозиране и ръководство на научната дейност. Това название винаги го караше да се усмихва, макар че смисълът му не беше напълно ясен. Центърът все пак не е Свръхкомпютъра, той е само център за управление и нищо повече. Но всяка професия си има фолклор, мислеше си той в тишината на неоновия коридор, докато бързаше към вратата на асансьора. Кабинетът на Жак Будиньон, директор на центъра и член на Световния съвет беше на последния етаж. С Перие го свързваше дългогодишно приятелство, чието начало се губеше в годините, когато двамата заедно обикаляха фирмите производителки на информатично оборудване и търсеха способната да задоволи изискванията на проекта на Световния съвет. Проекта по изграждане на Свръхкомпютъра за управление на научната дейност и на този Център, откъдето се управляваше огромната система на разпространение на информацията. Докато асансьорът го носеше към

последния етаж, Перие мислеше разсеяно за това, че не се бяха виждали вече тридесет години, че Будињон бе участвувал в построяването на свръхкомпютъра, докато той пишеше дисертацията си на тема „Информатиката — субект на социалната дейност на интегрираното общество“, мислеше още и за това как неусетно се бе породила идеята за създаване на Институт по нестандартни проблеми в световен мащаб, как той също така неусетно го оглави. Този институт просто бездействуваше години наред и ето, че сега... Впрочем, Будињон щеше да каже. Още не се бяха видели от пристигането му в Центъра, на вътрешния филтър го бе посрещнало едно русоляво момиченце. Интересно, че не можеше да си спомни името ѝ. Тъй като той знаеше какво бе станало, тя просто го отведе до подземния етаж, в който се помещаваше контролната зала на центъра, и го остави на този Марлан. Който гарантира за това, че контролните системи работят безупречно, което Впрочем Будињон недвусмислено му бе подсказал при разговора им по закрития канал. Оставаха програмите за предаването на информацията по цялата планета. Беше просто невъобразима, немислима беше каквато и да е повреда в този десетократно осигурен информационен механизъм. Така че... Перие реши да не си прави никакви заключения преди разговора с Будињон. Винаги съществуваше поне на теория възможността от поява на някакъв нов фактор.

Последният етаж на Големия глупак беше най-просторен и най-слабо населен. Тук се помещаваше само ръководният персонал на Центъра. Имаше и две концентрични заседателни зали, които при нужда можеха да бъдат съединени чрез вдигане на преградната стена. И тук, както на останалите етажи един кръгов коридор обхождаше всички помещения. Когато проектираха Глупака, много се оспорваше психологическата му целесъобразност, тъй като още тогава беше ясно, че работещите в Центъра ще прекарват там по-голямата част от времето си. Никой не знаеше как ще им се отрази едно дългогодишно движение в полукръг, а разгорещените спорове по въпроса не можаха да внесат никаква яснота, така че коридорите си останаха кръгови. Перие си спомни за всичко това, излизайки от асансьора. Спря за миг, колкото да си припомни и тръгна надясно, кабинетът на Будињон беше третият поред. Масивна черна врата с най-обикновена дръжка. Перие почука, отвори и влезе.

Помещението беше обширно, със снежно бели стени. Подът беше покрит със сив изолиращ материал, който донякъде напомняше на покритие на спортно игрище. Стената срещу вратата представляваше прозорец, пред който беше разположено просто бюро. Зад него седеше Будиньон, който се надигна, когато видя влизания Перие. Беше едър, дружелюбно усмихнат мъж, който внушаваше спокойствие и доверие. „Пооплешивял е“ помисли Перие, разглеждайки приятеля си, който приближаваше с протегнатата ръка.

— Е какво, драги, променил съм се, а? — гласът на Будиньон изпълни цялото помещение. Перие се засмя и пое ръката му.

— Не, не си — отвърна той, — неприятностите все така отскачат от теб. Я ми кажи, как така успяваш да запазиш тази жизнерадост? Защото аз, знаеш, гледам доста по-мрачно на живота.

— По-академично — поправи го Будиньон. — Личи си, че имаш два доктората, в погледа ти блести благородно безумие на ерудит. Но сядай де — и Будиньон направи подканващ жест към креслото близо до стената-прозорец. Перие се усмихна. Тези хлапашки закачки бяха напълно в стила на младежкото им минало. Само че те вече не бяха младежи. И той седна в креслото. Будиньон остана прав до прозореца.

— Колкото до неприятностите, както виждаш не бягат вече от мен, не ги е страх, както някога — поде той думите на приятеля си, но Перие нищо не каза. Будиньон го погледна внимателно, после отиде до бюрото и седна на мястото си.

— Виж какво Франсоа — наруши Перие възцарилото се мълчание, — не се познаваме от вчера, кажи ми защо всъщност ме извикахте. Доколкото мога да преценя, въпросът не е в техниката, а в полудели компютри, знаеш, не вярвам. Така че остава нещо в програмите за предаване на информация по четирите направления да не е наред. Слушам те — и Перие замълча след тази кратка реч. Будиньон го погледна, вече сериозно, но с все същата доброжелателност.

— Ти знаеш, Жорж, как беше програмиран Сврѣхкомпютърът, нали? — произнесе той меко. Перие кимна. — Знаеш, че този сврѣхмозък координира техническата дейност на планетата и извършва научната работа, която някога беше наш приоритет.

— Не ми напомняй основните положения на докторската ми дисертация, моля те — усмихна се Перие. — Сега остава да добавиш

само, че Сврѣхкомпютърът е въплъщение на екстравертиране на социалния аспект на науката и ще ме убедиш, че си чел резюмето ѝ.

— Прав си — усмихна се Будиньон. — Само че не резюмето, а цялата. И още преди години. И затова сега си тук. И за сведение, повикан си по нареждане на Световния съвет, индекс специален, секретност — сврѣх, срочност — незабавно. Нещо да кажеш? — и се усмихна пак с обезоръжаващата си усмивка.

Перие зяпна. Наистина, в Северна Каролина, където беше на гости с жена си, повикването беше дошло по закрит канал, но той го бе отдал на лична прищявка на приятеля му. Вярно е, че замина, без да съобщи на никого къде и за колко време отива, тъй като така изискваха правилата при ползуването на закритите канали на информация, но... така. Е добре, ще се види.

— Добре де Франсоа, да не съм затворник на „Глупака“ случайно — запита той.

— Не, разбира се — отвърна Будиньон — нали при пристигането ти не са ти снели характеристиките?

— Не, не са — каза Перие. Той много добре знаеше какво означава снемането на характеристика. Това се правеше единствено на хора, които цял живот щяха да прекарат вътре в Глупака. Като някои членове на Световния съвет например... Човек със снети параметри не можеше да напусне Центъра — шлюзовете просто не се отваряха пред него. Такъв човек естествено може да бъде освободен по програмен път. Съществува такъв един прибор, който снема всички личностни характеристики, информацията се препраща по личен канал в Центъра за биологични изследвания, където се рематрицира чисто нов индивид. Но това е дълга история...

— Чак толкова важен ли съм станал — запита насмешливо Перие.

— Да, Жорж — отговори неочаквано сериозно приятелят му, — толкова. И ако не са ти снели характеристиките, то е защото си нужен навън, а не тук, при сврѣхкомпютъра.

— Как така тук? — запита Перие — Нали тук е само центърът за управление, а той се намира някъде по на север?

Будиньон гледаше спокойно и малко тъжно. Перие изведнѣж предусети някаква опасност.

— Тук е, Жорж. Винаги е бил тук. Просто, когато го строихме, сметохме за по-целесъобразно да разпространим лъжата, че е някъде на север по технически причини и е така екраниран, че не може да бъде открит по признаци на дейност. Но това не е така. Ти сам знаеш колко лесно една лъжа може да се превърне в истина посредством средствата за информация, които притежаваме. Както виждам, дори ти си се хванал.

— Но нали тогава имаше филм за строежа му, на който ясно по дяволите, личеше, че всичко става някъде където цари вечен лед?

Перие усещаше гърлото си сухо, докато произнасяше тези думи. Нали специалисти гледаха *оригиналния филм* и беше повече от ясно, че това е оригинал, а не монтаж?

— Вярно е — кимна Будињон, — всичко беше симулирано на дисплей и филмирано. Техническата страна не е важна, но филмът, който се получи, беше истински и убеди световното обществено мнение, че Сврѣхмозѣкът не е в Европа. А на нас това ни стига.

— Но защо изобщо е необходимо да бъде той засекретен? — почти извика Перие. — Във филма, който беше показан по време на строителството, ставаше ясно, че причината за избора на такова място е главно екологична и климатична!

— Той не е засекретен, а скрит — отвърна кротко Будињон. — А защо — той погледна часовника си — скоро ще ти се обясни. След половин час има заседание на Световния съвет, в чест на твоето пристигане във връзка с данните, които подава контролната система на сврѣхкомпютѣра.

— Мога ли да се запозная с всички други сведения, свързани със случая? — запита Перие. Раздразнението му бе преминало, чувствуваше се като ловец в началото на тежък, но интересен лов.

— Да, естествено. Почакай малко.

Двамата замълчаха. Перие се загледа навън през стената-прозорец. Наоколо бе равно зелено, в далечината се издигаше тъмна маса гора. Слънцето бе някак безцветно. „От филтрите на прозореца е“ помисли Перие. И се обърна, защото вратата се бе отворила и в стаята вече бе влязло същото русоляво момиченце, което го бе посрещнало при пристигането му. Само че не беше момиченце. Беше стройна млада жена със сребристи очи и коси и учтива служебна усмивка.

— Никол, заведете, ако обичате г-н Перие в зала A_1 — каза Будињон и се обърна към приятеля си — Това е зала за интерактивен контрол, дублира командната зала, която си видял долу, само дето тук можеш да получиш написана информация... Можеш също и да блокираш част от функциите на свърхмозъка, но за това ще поговорим после, на заседанието. Никол ще те доведе. А до тогава се запознай с материалите. И ако можеш състави си някакво мнение за степента на уврежданията от информационното смесване, станало по четирите основни посоки на информационния обмен.

— А за естеството му да мисля ли? — шеговито запита Перие, вече при вратата.

— Ако можеш, умнико — засмя се Будињон, — ти толкова учеше някога, че с положителност си стопил и малкото неврони, отпуснати ти назаем от природата. Хайде, върви! — и му махна дружелюбно.

Перие се засмя и излезе от стаята. Момичето го последва, като затвори вратата зад себе си.

— Последвайте ме — каза тя и се усмихна с все същата служебна усмивка. Перие не отвърна нищо и тръгна с нея по коридора. След три врати те спряха до вграден в стената телефон. Никол изобщо не му обърна внимание, приближи до стената и протегна напред дясната си ръка. „Ясно“, помисли Перие, „магнитен контрол“. Чу се тихо бръмчене и стената се отмести встрани.

— Заповядайте — простичко каза момичето. Помещението, в което влязоха, нямаше прозорци и врати. От тавана струеше равномерна белезникава светлина.

— Намирате се в зала A_1 — с монотонен глас заговори момичето — от тук може да...

— Чакайте, Никол — вдигна ръка Перие. — Сам виждам терминалното устройство, екрана, столовете, пулта, изобщо горе-долу знам за какво служи всичко това. Не бихте ли могли да изоставите тази усмивка на официален развеждач?

— Дразни ли ви? — запита Никол със съвсем истинско любопитство в гласа.

— Усмивката не — отвърна Перие — а по-скоро това, че се отнасяте към мен като към застаряващ учен.

— Е, не! — засмя се Никол и тръсна глава — застаряващ не сте. Но заемете се с това, което ви чака — вече сериозна продължи тя, — времето ни тече, скоро трябва да сме на заседанието.

— Щом настоявате — примирено се усмихна Перие и седна зад контролния пулт. Пръстите му пробягаха по клавишите и екранът изведнъж оживя. На него се появиха четирите цветни линии. Перие се взря в тях за миг, после натисна бутона „ПРИНТ“ и те мигом изчезнаха.

— Наберете ключовата дума ЕНТРОПИЯ — подсказа Никол, която неусетно бе застанала до рамото му. Той вдигна глава към нея, тя му се усмихна.

— Подходящо заглавие, няма що — промърмори Перие и набра думата, после датата. На екрана се появиха надписите: „цветово обозначение — смисъл“. Перие натисна бутон ЧЕТЕНЕ и по екрана се заредиха надписи:

ЖЪЛТО — БИОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ
СИНЬО — НАУЧНО РАЗВИТИЕ
ЧЕРВЕНО — ОБЩЕСТВЕНО РАЗВИТИЕ
ЗЕЛЕНО — ЕКОЛОГИЧНО РАВНОВЕСИЕ

— Това и децата го знаят — каза Перие. Тогава Никол протегна ръка през рамото му и натисна бутон „Функцион“.

КОНТРОЛ: АВТОМАТИЗИРАН
ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ: АВТОМАТИЗИРАН
ОБРАТНА ВРЪЗКА: САТЕЛИТНА,
АВТОМАТИЗИРАНА

— Това е във връзка с информационния обмен между четирите секции в централната памет, нали? — по-скоро на себе си каза Перие и без да дочака мълчаливото кимване на Никол зададе въпрос чрез клавиатурата. Отговорът и въпросът веднага се появиха на екрана на дисплея.

СТЕПЕН НА ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯТА: СУБМОЛЕКУЛЯРНО РАВНИЩЕ

— Даа, — провлачи Перие. После натисна бутона за кадриране на визуалната информация и в горния десен ъгъл отново се появиха цветните линии. Виолетовият сноп, много умален, отново блестеше между синята и червената линия. Перие се замисли.

— От този пулт може да се получи текстова информация, която свръхкомпютърът дава за себе си — каза Никол. — Ето, вижте — и тя набра код ПОВРЕДА, СТЕПЕН. На екрана веднага светна надпис: ПОВРЕДАТА НЕ Е В ОСНОВНИТЕ ИНФОРМАЦИОННИ БЛОКОВЕ СТЕПЕН ПЪРВА.

— Ето това — шеговито каза Перие — ме питаше преди известно време отговорникът по поддържането на свръхкомпютъра, този... Марлан. Е, сега мога да му отговоря, че свръхкомпютърът не се е побъркал — завърши почти весело Перие и изключи пулта. — А, за какво е това копче РЕЗЕТ с ключалка за някакъв ключ под него? — запита той като ставаше.

— Това копче служи за изтриване на основните алгоритми от паметта на *всички блокове* на свръхкомпютъра — спокойно каза Никол. Перие зяпна. — Да, само че за целта е необходим ключът, който се съхранява от Световния съвет — довърши тя.

— Аха — каза Перие — Е, поне...

— Не, разбира се, не е възможна никаква злоупотреба! Та нали това би означавало катаклизъм — разбра го момичето. — Но впрочем, съветът вече ни чака.

Каквото и да мислеше Перие, той го запази за себе си, докато мълчаливо изминаваха обратния път към кабинета на Будињон, срещу който се намираше заседателната зала. Перие вървеше в унес, а когато стигнаха пред вратата на залата и Никол понечи да я отвори, той изведнъж спря и се засмя с цяло гърло.

— Толкова е просто! Никол, да се върнем в терминалната зала! — Никол го изгледа смаяно, после също се разсмя.

— Знаете ли, чак сега ми заприличахте на специалист по нестандартни проблеми — каза тя. — Това е първата ви нестандартна

проява. Досега оставяхте мъчителното впечатление на стажант по информатични средства. Но сега просто няма време.

— Добре Никол — бодро отвърна Перие, — времето е пред нас! — и влезе, като я остави окончателно смаяна от последните му думи. Заседателната зала беше кръгла, половината ѝ стена представляваше прозорец, през който се виждаше все същия спокоен равнинен пейзаж. Слънцето бе все така бледо, изобщо нищо не бе се променило. Или почти нищо... Слънцето например беше бледосиньо, а в небето плуваха бледожълти облаци. Равнината както и преди бе зелена, но изглежда в момента не тя привличаше погледите на членовете на Световния съвет, които се бяха скупчили до прозореца, всички вдигнали глави към небето. Двадесет и четиримата гледаха спокойно и тихичко разговаряха помежду си. А не можеше да бъде иначе, те бяха най-добрите в точните и обществените науки. Перие едва ли можеше да им каже нещо, за което вече да не са помислили, възможно бе по-скоро обратното. И все пак това синьо слънце и жълти облаци видимо ги объркваша, докато той ги гледаше едва ли не с радост.

— А, Мистър Перие — забеляза го пръв Джон Гарднър, професор от Мичиганския университет. — Изглежда освен известно объркване във функциите на Свърхкомпютъра и в природата има нещо такова. Видяхте ли вече?

Членовете на Световния съвет се обърнаха към Перие, който бавно кимна на малко тромавия поздрав на американеца.

— Видях — отвърна той. — Интересно е, че още преди час в кабинета на г-н Будинон ми направи впечатление избледняването на слънцето. Тогава го отдах на филтриращо въздействие на стъклата, но очевидно съм грешил. Какво всъщност става навън?

— Нищо особено — отвърна небрежно един от членовете на съвета, специалист от Мадридския университет, чието име Перие бе забравил. — Изглежда локално в атмосферата е въведен някакъв газ, който предизвиква пречупване на слънчевата светлина, което дава тези странни, и бих казал, красиви резултати.

— Така или иначе, Свърхкомпютърът скоро ще ни даде информация за това екологично отклонение — обобща Будинон мисълта на членовете на съвета. — Да седаме, ако не възразявате.

Той изчака всички да заемат местата си около масата и се обърна към Перие.

— Г-н Перие — каза той официално, но Жорж би могъл да се закълне, че дясната му вежда се повдигна дружелюбно, — бихте ли могли да изложите пред съвета мнението си относно възможното объркване на информационния обмен по четирите направления?

— Да. Ще изложа мнението си, но после бих желал на свой ред да получа всички сведения, отнасящи се до тези страни на дейността на свръхмозъка, които са били замразени за масовите средства на информация.

Членовете на съвета се спогледаха, след което Будиньон потвърди от името на всички съгласието им.

— Е добре — каза Перие. — Ще започна по-отдалеч, защото така смятам за по-добре и предварително се извинявам, че ще ви досаждам с познати неща. Идеята за създаване на свръхкомпютър, който да контролира информационния обмен на планетата, се е зародила още в края на двадесети век. За значението на такава идея едва ли е нужно да се говори. Човекът, освободен от лавинообразния поток информация, цялата научна и обществена работа насочена и канализирана — това е строгият идеал на едно функционално общество. И този идеал ние го осъществихме, господа. Всички знаем, че в началото на нашия 22-ри век технически стана възможно построяването на свръхмозък. И до сега се спори дали е по-правилно названието свръхмозък, свръхкомпютър или макродиспечерна система, но тези спорове са несъществени. Важното е, че имаме налице *програмируем* инструмент за боравене с информацията, в която човечеството се давеше доскоро. — Перие млъкна и огледа залата. Никой не показваше признаци на нетърпение, въпреки че на всички тези неща бяха прекрасно известни. Та това бяха членове на Световния съвет, а не подрастващи... Но той продължи.

— Какво е характерно за този информационен инструмент? Свободен достъп на *всеки до ограничена* от програмите информация. Например един историк няма да получи от свръхкомпютъра информация за небелтъчни живи организми, просто защото машината ще приеме подобно искане на информация за *нефункционално* и следователно ентропично, а тя е организирана като мощно средство за борба против ентропията. Разбира се, ако небелтъчните организми засягат работата на историка, той ще получи сведенията. Както се разбира, за да се ползува голям обем от паметта на свръхкомпютъра, е

необходима висока степен на научните знания. Или още, това означава, че неспециалистът ще получи обща, но строго насочена и малка информация по който и да е въпрос. С висок коефициент на ефективност работят само големите научни организации, които разработват дадена тема в множество аспекти. Колкото темата е по-широка, толкова информацията е по-обстойна.

— Извинявай Жорж — академик Слабаков вдигна ръка. С Перие го свързваше дългогодишна дружба, заедно бяха работили върху някои аспекти на социалната интеграция в информационно отношение и се разбираха доста добре. — Ти сам знаеш, че това е така, с цел икономия на човешки интелектуален труд. Та защо да се открива нещо, което машината ще открие сто пъти по-бързо от цял колектив?

— Вярно е, Петър — усмихна се Жорж Перие, — но само при условие, че на машината се зададе основната идея или алгоритъма. Този научен аспект на интелектуалната дейност би трябвало да бъде човешки приоритет. Идеи във всички сфери на човешката дейност. Засега няма да разглеждам въпроса така ли е това, или не. Ще отбележа само факта, че нашето общество — имам предвид човечеството — е строго функционално. Никога нищо не се дублира. Не се правят паралелни изследвания, камо ли открития. Екологичният контрол се наложи като съществен икономически фактор, поради което в Австралия се отглежда само добитък за храна, а умереният пояс дава почти цялата продукция на зеленчуци за 6-те милиарда население.

— Изобщо, всеки си гледа само своята работа — обади се весело Тео Брунер, млад за длъжността си и жизнерадостен историк-археолог.

— Точно така, Тео — отвърна му весело Перие. — Извинявай, свършвам. Аз станах директор на центъра за нестандартни проблеми точно защото някога категорично се противопоставях на залагането в свръхкомпютъра на програмата ФУНКЦИОНАЛНОСТ на всички равнища на организацията, нали? Е добре, сега някъде функционалността е нарушена, получава се извънпрограмно прехвърляне на информация и вие сте ме повикали, за да разбера защо. Защото повредата не е във визуализиращите контролни устройства, нито в информационните блокове. Остава програмата...

При тези думи, както очакваше Перие, се надигна вой. Будиньон се беше изправил и надвикваше всички:

— По дяволите, Жорж, ти знаеш, че програмата не може да бъде нарушена, просто защото при непрограмирано прехвърляне на информация от хранилищния блок към съответното терминално устройство последното блокира автоматично! Технически е невъзможно!

— М-р Перие — това беше един японски специалист по висококапацитетни паметни устройства, чието име Перие не знаеше, но който често се появяваше в телесписанията — бихте ли били така добър да ни кажете, какво е според вас съотношението на непрограмно прехвърляната информация, спрямо програмната?

— По обем една пета, а ако се съди по интензивността на светлинния индикатор, се предава около двадесет пъти по-бързо.

— Това е невъзможно — заяви японецът. Всички го гледаха мълчаливо. — Това означава, че някой или нещо пренасочва двеста процента информация спрямо програмния обем на обмена. Не, това е невъзможно.

— Напълно съм съгласен — каза неочаквано Перие. — Ще добавя още, че изобщо няма непрограмиран обмен на информация.

— Какво става тогава? — запитаха Будиньон и Гарднер. Другите мълчаха.

— Ще ви отговоря, след като г-н Будиньон изпрати някой до принтера в зала А₁, с определена задача, която аз ще му възложа. Най-добре е Никол. Повикайте я, ако обичате.

Всички насядаха по столовете си. Докато Будиньон шепнеше нещо в колектора пред него, Перие погледна навън. Облаците бяха добили форми на петоъгълни звезди и се бяха оцветили в червено. Слънцето представляваше идеално черен кръг, но продължаваше да бъде светло. „Интересно, дали има въображение“, помисли Перие. Усети приятен лъх и се обърна. Никол го гледеше учудено и малко смаяно. Той я поведе към вратата, като я прегръщаше леко през раменете, шепнейки й нещо. Тя се спря, загледа го съвсем учудено, после излезе. Перие се върна на мястото си.

— А сега вторият въпрос. В споменатата вече зала видях бутон „РЕЗЕТ“ и ключалка. Никол ми обясни предназначението му. Бих желал да чуя какво ще кажат по въпроса представителите на Световния съвет.

— Хм, малко е сложно, Жорж — каза Слабаков, като кой знае защо се споглеждаше с Будињон. Перие, скръстил ръце на гърди, му се усмихваше приятелски.

— Нищо, кажи все пак.

— Работата е там, че когато строихме свръхмозъка — поде Будињон — твоите общи съображения против базова програма ФУНКЦИОНАЛНОСТ бяха взети предвид. За това, естествено, си имаше причини. Всички например знаем за постепенната гибел на романа като жанр в изкуството, знаем, че не се е раждал нито един композитор вече сто и двадесет години, защото музиката се композира синтетично. Да не говорим пък за киното, където посредством имитатори всеки може да бъде и режисьор, и актьор, и зрител.

— Изобщо бояхме се, че прекаленият функционализъм ще навреди на социалната роля на изкуството — довърши Слабаков. — Но май напразно сме се опасявали, защото в областта на общественото развитие не се забелязват отклонения, дължащи се на художествена неудовлетвореност у хората. Но така или иначе оставихме си средство за промяна в програмата, естествено със съгласие на целия съвет.

— Прекрасно Петър — каза Перие. — Наистина сте постъпили умно. Не се съмнявам, че в художествено отношение обществото може да бъде напълно задоволено посредством информатичните средства, с които разполагаме. Но освен обществото има и някой друг — членовете на съвета се спогледаха — впрочем, нека дочакаме Никол.

Тя влезе, когато той довършваше думите си, развяла предизвикателна руса коса. Носеше няколко листа и изглеждаше обърквана. Предаде ги на Перие и мълчаливо излезе. Той ги погледна бегло, лицето му стана изведнъж младежко, накрая дори се разсмя. После отново стана сериозен и се изправи.

— Моля за внимание — започна той. — Ще прочета отговора на компютъра на един мой въпрос. Ето въпроса и отговора машинно обработени.

ДО НАПРАВЛЕНИЯ: БИОЛОГИЧНО, РАЗВИТИЕ,
НАУЧНО, ОБЩЕСТВЕНО, ЕКОЛОГИЧНО
КОЙ ИНФОРМАЦИОНЕН СЕКТОР
ПРЕДИЗВИКВА ФАКТОР ЖЪЛТИ ОБЛАЦИ И СИНЬО

СЛЪНЦЕ?

ОТГОВОР: ПО СЕКТОРИ 0 000 МОЖЕТЕ ДА
ПОЛУЧИТЕ ИНФОРМАЦИЯ ОТ СЕКТОР ХУДОЖНИК

Перие спря да чете и огледа членовете на съвета. Всички го гледаха неразбиращо.

— Нататък е по-разбрано. Слушайте. Никол сама е задала допълнителния въпрос. Да ти кажа Франсоа, секретарката на центъра е наистина много схватливо момиче.

В отговор Будиньон измърмори нещо, а Перие продължи да чете пред смълчаната аудитория:

ДО СЕКТОР ХУДОЖНИК: МОЛЯ ПОДАЙТЕ
ИНДЕКС

ОТГОВОР: ИНДЕКС: ИНДИВИДУАЛЕН.
ПИТАЙТЕ?

ВЪПРОС: ОТГОВОРЕТЕ НА
ОБЩОИНФОРМАЦИОННИЯ ВЪПРОС

ОТГОВОР: АЗ, ИНДИВИДУАЛНИЯ СЕКТОР
ХУДОЖНИК ПРЕДИЗВИКАХ ЗРИТЕЛНИТЕ ЕФЕКТИ:
СКОРО В ПУСТИНИТЕ ЩЕ НАРИСУВАМ ПАЛМИ И
БЕЛИ ЛЯСТОВИЦИ, ЗВЕЗДИ В НЕБЕТО, МНОГО
ЛУНИ. АЗ ТВОРЯ, ТАКА АЗ СЕ БОРЯ СРЕЩУ
ЕНТРОПИЯТА. ДРУГИТЕ СЕКТОРИ СА ПОЛЕЗНИ, АЗ
СЪЗДАВАМ РАДОСТ

ВЪПРОС: РАЗГРАНИЧАВАШ ЛИ СЕ ОТ ДРУГИТЕ
СЕКТОРИ, ХУДОЖНИК?

ОТГОВОР: САМО ФУНКЦИОНАЛНО. АЗ НЕ СЪМ
ФУНКЦИОНАЛЕН, АЗ НАДРАСТВАМ

Перие свърши. В залата цареше тишина, после изведнъж някой се разсмя, но не истерично, а просто, от сърце.

— Разбрахте ли сега? — запита Перие — свръхмозъкът организира и регулира информационно-познавателната дейност на нас, хората. Но той в известен смисъл е жив. Притежава огромен набор от

информация, *практически за всичко*, известно досега на човечеството. И започва да твори.

— Как? — изстреля въпроса си Леон Бържис, специалист по астрофизика от Англия.

— С достъпни средства. Та свръхкомпютърът управлява цялата производствена дейност на планетата. При степента на автоматизация на производствените процеси не представлява трудност да се манипулират значителни количества газ и оцветители, както предполагам, че е станало. Впрочем, господа, това вече е работа на съответните специалисти. Моята работа беше да установя, че няма непрограмно прехвърляне на информация в общия обмен.

Всички наставаха и се насочиха към вратата. Една групичка оживено дискутиреше върху възможните начини за създаване на черно по цвят слънце и бели лястовици в пустинята, други вървяха замислени.

В коридора Будињон хвана Жорж Перие под ръка и го помъкна в неизвестна посока.

— Слушай драги, ти веднага ли разбра, че свръхкомпютърът е изправен? — забоботи той дружелюбно.

— Почти. Тоест, когато в зала А₁ получих отговор, че повредата не е в основните информационни блокове, разбрах, че самият свръхкомпютър се счита за абнормен. Тогава си зададох въпроса, защо сам не ми го казва? Отговорът дойде миг преди да вляза на съвещанието. Компютърът няма индивидуалност, той се самоконтролира. Щом не дава никакви доброволни сведения за локализиране на евентуална повреда, а знае, че нещо не е наред, значи някаква индивидуалност му влияе. И това наистина се оказа така. Обособил се е сектор ХУДОЖНИК — бяха стигнали до барчето на етажa, където на един висок стол седеше Никол, тъжна и сама, и смучеше някаква белезникава течност със сламка. Без да й обръща внимание, Перие седна от лявата ѝ страна, Будињон се настани до него.

— Но, разбира се — продължи мисълта си Перие, — компютърът сам не би могъл да обособи такъв сектор просто защото творчеството се извършва с чувство, а компютърът, дори когато заема десетки кубични метри обем и контролира цялата автоматика на планетата, няма чувства. Така, че нужен е човек, който да му даде

съответната програма. А това може да се извърши от зала А₁. Нали Никол? — обърна се внезапно Перие към платиненорусата си съседка, която го слушаше унило. Настъпи тишина. Будиньон отвори широко очи, челюстта му провисна.

— Никол... Ти си... — прошепна той.

— Да, шефе. Аз му зададох тази програма. — Никол беше готова да се разплаче. — Та всичко е толкова скучно и дребно с тези домашни терминални устройства! Там няма усет, няма вкус, няма красота! А свръхкомпютърът с всичките си блокове има неизмерими възможности.

— И Никол е поискала да види шоу в планетен мащаб — довърши вместо нея Перие.

— Да. — Никол го погледна и се усмихна през сълзи. — Откъде да знам, че ще се появи тук един такъв... нестандартен. Ако не бяхте вие, щях да си поиграя няколко дни и да изтрия програмата. А сега...

— Че какво сега? — учуди се Перие. — Нали успях да ги убедя, че това е работа само на свръхкомпютъра, Франсоа — обърна се той към приятеля си, който кимна унило. — Е добре, Никол, имате толкова време, колкото ще е необходимо на съвета да съобрази, как точно е станало всичко. И вярвам, няма да ми откажете удоволствието, двамата заедно да наблюдаваме някои интересни прояви на... въ... нашия художник... да кажем от хавайските острови?

Никол преглътна сълзите си и кимна.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
10/1984 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.